

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดห้องการศึกษาธิการและกีฬา เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.3 ความหมายของการบริหารโรงเรียน
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
2. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาเมืองโกสอนพมวิหาน
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
5. บริบทโรงเรียนประถมศึกษา เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหารมีความหมายตามทัศนะของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ได้มีนักวิชาการทางการศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า การบริหาร (Administration) ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมাজার (2542, หน้า 39) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ ดังนี้ การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่งและผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งสู่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์การซึ่งมีหน้าที่สั่งการให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 10) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า การบริหารหมายถึง ความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์มากที่สุด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาในเชิงระบบแล้วเห็นว่าการบริหารเป็นเรื่องของขั้นตอนระหว่างทรัพยากร กระบวนการและผลผลิตสำหรับทรัพยากรนั้นอาจครอบคลุมไปถึง คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ ส่วนผลผลิตนั้นย่อมมุ่งตรงไปที่ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพหรือผลกำไรทั้งนี้ผลผลิต จะเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการ หรือวิธีการ ที่จะนำมาใช้ในการบริหาร

ธนวรรณ สมชื่น (2548, หน้า 10) ให้ความหมายของการบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การตามเป้าหมายที่กำหนด

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ในกรณีหน้าที่ทางการบริหาร นักทฤษฎี อาจจำแนกแตกต่างกัน เช่น Fayol จำแนกเป็น 5 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่ง การ ประสานงาน และการควบคุม ส่วน Gulick จำแนกเป็น 7 หน้าที่ คือ การวางแผน การจัด องค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ เป็นต้น

จันทราณี สงวนนาม (2549, หน้า 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการ แนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบของผู้บริหารอันเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมต่างๆ ที่มีความ เกี่ยวข้องระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการ การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม เป็นการดำเนินงานที่มี เป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ

สมาน อัครภูมิ (2549, หน้า 52) กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การ จัดการของสถาบันต่างๆ ซึ่งออกแบบไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการสอนและการเรียน ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน แต่มีใช้ดำเนินการเอง ดังนั้น บุคลากรทุกคนที่อยู่ในระบบของโรงเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อบรรลุจุดประสงค์ กิจกรรมการบริหารต่างๆ ต้องออกแบบให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่สามารถร่วมกันเพื่อกระทำ กิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้สอดคล้อง กับวิโรจน์ สารรัตน์ (2546 หน้า 1) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการ บริหารที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

พิมพ์ลัดดา ยศพล (2554, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของการบริหาร คือ การบริหารเป็นการดำเนินการให้บุคคลในองค์การและชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และผลักดันให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในการใช้ ทรัพยากรคือ บุคลากร เงิน วัสดุหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ไชยา ภวระบุตร (2555, หน้า 46) ได้สรุปความหมายของการบริหาร คือ การที่บุคลากรหรือกลุ่มของบุคลากรร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย ที่องค์การกำหนดไว้

Simon, Donald and Vicer (1976 p.1, อ้างถึงใน บุญจันทร์ จันทร์เจียม 2548, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารคือ ศิลปะ ในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลป์ให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายขององค์การหรือตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารเลือกตัดสินใจแล้ว

Sergiovanni (1980 p. 5, อ้างถึงใน อุบล เพียรพิทักษ์ 2548, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Hersey and Blanchard (1982 p.3, อ้างถึงใน สิริลัก ณะนอมรัก 2550, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงงานที่ปฏิบัติโดยอาศัยบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

Shermerhorn (1996 p.4, อ้างถึงใน สิริลัก ณะนอมรัก 2550, หน้า 10) ให้ความหมาย การบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้บุคคลอื่นให้เป็นผู้กระทำ ส่วนอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม กำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนดไว้

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การอย่างเหมาะสมและเป็นกระบวนการ อันจะนำมาซึ่งการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อหน่วยงานที่บริหารจัดการ

2. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนครูซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์การอย่างเป็นทางการที่จะร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (2542, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรืออย่างอีกนัยหนึ่งคือ ความพยายามที่จะดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยให้ผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

อุทัย บุญประเสริฐ (254, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีเนื้อหาสาระ มีวิธีเฉพาะของตนไม่เหมือนกับการบริหารองค์การประเภทอื่นๆ วิธีการทำงานและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน

ทางด้านการศึกษาที่มีแบบแผนของตนเองไม่เหมือนกับการบริการบริหารองค์การตามระบบราชการ หรือการบริหารองค์การการกุศลใดๆ

ธนวรรณ สมชื่น (2548, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศรีเวียง พันทะมนต์ (2549, หน้า 11) การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีการจัดโครงสร้าง มีระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด กระบวนการบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงานให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ

จำเนียร พลหาญ (2549, หน้า 3) กล่าวว่า ความหมายของการบริหารการศึกษาคือ การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อให้พัฒนาคนในสังคม การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคมเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 31) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานด้วยกระบวนการที่หลายคน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคม เป็นไปด้วยความสงบสุข

จากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการบริหารงานและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่ดีมีคุณภาพ โดยดำเนินงานอย่างเป็นระบบและใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

3. ความหมายของการบริหารโรงเรียน (School Administration)

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่ให้บริการ และพัฒนาบุคลากรในสังคมหรือชุมชน ด้วยการทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้การศึกษา อบรมแก่สมาชิกในสังคม ได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการบริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความต้องการของสังคม หรือชุมชนเป็นเบื้องต้น เพื่อช่วยให้สถาบันศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมเจริญก้าวหน้าและก่อประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป ซึ่งมีนักวิชาการและนักบริหารได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2536, หน้า 157 อ้างถึงใน สิริลัก ณะอมรัก 2550, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารโรงเรียนก็เช่นเดียวกับกับการบริหารองค์การในรูปแบบอื่น คือจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้านคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และการจัดการ (Management) แต่ต่างกันว่า การบริหารโรงเรียนนั้น เป็นการบริหารให้เกิดการบริการที่ดีแก่ผู้เข้ารับบริการ คือ นักเรียนและผลจากการบริการคือผู้รับบริการจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือตามสังคมที่ต้องการ

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาทุกๆ ด้าน สำหรับรูปแบบและวิธีการในการบริหารงานแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานของผู้บริหารในแต่ละภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

สิริลัก ณะอมรัก (2550, หน้า 13) ได้สรุปความหมายของการบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร โดยทั่วไปงานบริหารโรงเรียนครอบคลุม 6 งานคือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พิมพ์ลัดดา ยศพล (2554, หน้า 12) ได้สรุปความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน คือ กระบวนการพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ เพื่อนำพาโรงเรียนสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญมากในการจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งได้สรุปแนวคิดและทฤษฎีไว้ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 39 ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553 หน้า 14) คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 หน้า 30-32) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงนำเอาหลักการว่าด้วยบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งที่เรียกทั่วไปว่า ธรรมมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

กรมจัดตั้งและพนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็น 7 งานคือ (กรมจัดตั้งและพนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ สปป.ลาว, 2539ก หน้า 14-15)

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคคลากร
3. การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน
4. การบริหารงานธุรการและการเงิน
5. การบริหารอาคารสถานที่
6. การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน
7. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์การจัดตั้งมหาชน

คิมบรอจห์และนั้เนอริ (Kimbrough and Nunnery, 1976, หน้า 164, อ้างถึงใน อุบล เพียรพิทักษ์, 2548 หน้า 14) ได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาเป็น 5 งานด้วยกันคือ

1. งานบริหารหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารเศรษฐกิจการศึกษา
3. งานธุรการ
4. งานบริหารบุคคล
5. งานกิจการนักเรียน
6. งานสภาวะผู้นำในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
7. งานด้านการประเมินผลการวิจัย
8. งานสร้างความเชื่อถือจากประชาชน

แคมป์เบลล์ และคนอื่นๆ (Campbell and Others, 1970, อ้างถึงใน ปกรณ์กฤษ อินทร์มงคล, 2550 หน้า 15) ได้ทำการศึกษาถึงงานบริหารสถานศึกษาไว้และมีความเห็นว่างานการบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญๆ อยู่ 6 ประการ คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน
2. งานบริหารบุคคลากร
3. งานกิจกรรมนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานงบประมาณและธุรการ
6. งานสัมพันธ์ชุมชน

เซอร์จิโอแวนนีและคนอื่นๆ (Sergiovanni and others) 1980, หน้า 260, อ้างถึงในมนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล, 2552 หน้า 32) ได้เสนอแนะว่า งานการบริหารสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยงานสำคัญ 8 ประการ คือ

1. งานสัมพันธ์กับชุมชน
2. งานกิจกรรมนักเรียน
3. งานหลักสูตรและการสอน
4. งานบริหารบุคลากร
5. งานอาคารสถานที่
6. งานธุรการ
7. งานพัฒนาบุคลากร
8. งานประเมินผล

สรุป ภาระหน้าที่ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียน ทำให้มองภาพรวมได้ว่าเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหาร งานแต่ละด้านในโรงเรียนนั้นเกี่ยวข้องกันทั้งหมด ซึ่งผู้รับผิดชอบแต่ละงานจะต้องประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ทั้งนี้งานเหล่านี้ถือว่าเป็นการสนับสนุนผู้เรียนให้ศึกษาเล่าเรียนจนบรรลุจุดหมายปลายทางได้

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสาธาณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเพราะการบริหารเป็นปัจจัยตัดสินความสำเร็จ และความล้มเหลวของโรงเรียน โรงเรียนใดมีการบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนั้นก็จะได้ไปด้วย การบริหารและคุ้มครองโรงเรียนเป็นงานที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนทุกชั้น โดยเฉพาะประถมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุดในการปฏิบัตินโยบายต่างๆ ของการศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุด การบริหารและคุ้มครองโรงเรียนเป็นการประกอบและผลักดันให้งานต่างๆ ไปตามจังหวะของมันอย่างคล่องแคล่ว ดังนั้นเพื่อให้แผนการศึกษาโดยรวม เพื่อให้โรงเรียนมีการบริหาร ประสิทธิภาพสูงนั้นมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อบริหารและคุ้มครองโรงเรียนของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (กรมสามัญศึกษา ส.ป.ป.ลาว, 2549 หน้า 23)

1. ระบบการศึกษาแห่งชาติลาวของ ส.ป.ป.ลาว เป็นระบบการศึกษาที่ประกอบด้วยการศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนเคียงคู่กันไปทุกชั้น การศึกษาซึ่งมีหลักสูตรและฐานะเท่าเทียมกัน ระบบการศึกษาแห่งชาติของ ส.ป.ป.ลาว ประกอบด้วย 4 รูปแบบการศึกษาดังนี้

1.1 การศึกษาก่อนวัยเรียน

1.2 สามัญศึกษา

1.3 อาชีวศึกษา

1.4 การศึกษาชั้นสูง

ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอาจจะมีได้หลากหลายระดับในช่วงชั้นเรียนชั้นประถม ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นได้ในเป้าหมายการศึกษาที่เป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีปัญญาศึกษา คุณสมบัติศึกษา ศิลปศึกษา และแรงงานศึกษา ซึ่งมีความหมายและจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 หน้า 21) ดังต่อไปนี้

1. ปัญญาศึกษา หมายถึง มีความฉลาดเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น คิดเป็นทำเป็นตั้งปัญหา และแก้ปัญหามาสามารถช่วยตนเองได้อย่างมีความสุข และมีแนวคิดสร้างสรรค์ ในสังคมประเทศ สังคมโลกอย่างกว้างขวางด้วยสติ

2. คุณสมบัติศึกษา หมายถึง แนวคิดที่ดีทางการเมือง นับถือระเบียบกฎหมายอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ รักความเป็นธรรมความสุจริตต่อหน้าที่การงาน และประเทศชาติ

3. แรงงานศึกษา หมายถึง แนวคิดในการทำงานด้วยสมอง และร่างกายด้วยความพยายาม เพื่อพัฒนาอาชีพ รักผลผลิตและผู้ออกแรงงาน

4. พลศึกษา หมายถึง การเรียนการสอน และในโรงเรียนการแข่งขันกีฬา และพัฒนาสภาพจิตกายเข้มแข็งสมบูรณ์สุข

5. ศิลปศึกษา หมายถึง การเรียนการสอน ดนตรีในโรงเรียน ดำเนินกิจกรรม การตกแต่งความสวยงาม จุดหมายการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยประชาชน ที่มีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้

และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข

ระบบการศึกษาสามัญของ ส.ป.ป.ลาวประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษา 5 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี รวมทั้งหมด 12 ปี (5+4+3)

ประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นต้นของระบบสามัญศึกษาที่มีกำหนดเรียน 5 ปี ซึ่งรับเอาเด็กที่มีอายุ 6 ปีเต็มเข้าเรียนเป็นชั้นเรียนที่สนองความรู้พื้นฐานที่สำคัญทางด้าน วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ สังคมและมนุษยศาสตร์ให้แก่ นักเรียนตาม 5 หลักสูตรการศึกษาของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เช่น

1. จริยศึกษา
2. ปญญาศึกษา
3. พลศึกษา
4. ศิลปศึกษา
5. แรงงานศึกษา

พร้อมกันนั้นการศึกษาชั้นประถมศึกษายังเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับ พลเมืองลาวบรรดาเผ่าอีกด้วย (กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ส.ป.ป.ลาว ฉบับปรับปรุง, 2551 หน้า 9)

จุดมุ่งหมายการศึกษาชั้นประถมศึกษาคือเอาใจใส่เพื่อสร้างนักเรียนลาวให้เป็น คนรักชาติ รักระบอบประชาธิปไตยประชาชน รักมूलเชื้อของชาติ และของการปฏิวัติ รู้จัก การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยผ่านการฝึกฝนเผยแผ่น้ำใจรักชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอน บ้านเรือนและโรงเรียนของตน รู้เคารพนับถือผู้นำ พ่อแม่ ผู้อาวุโส และรักเพื่อน มีความ พากเพียรต่อการเรียน มีความรู้พื้นฐานธรรมชาติ สังคม และมนุษย์ ใช้ภาษาลาวถูกต้อง รู้จักคำนวณและใช้เลขสี่ประการ (บวก ลบ คูณ หาร) มีพละนาบที่สมบูรณ์ รักความงาม และรักการใช้แรงงาน นอกจากนั้นแล้ว การศึกษาชั้นประถมศึกษายังสร้างให้นักเรียนมีทั้ง ความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะศึกษาเรียนต่อในชั้นต่อไป และมีความรู้ขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อเป็นการปรับปรุงการดำรงชีวิตในท้องถิ่นได้อีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ ส.ป.ป. ลาว, 2544 หน้า 1)

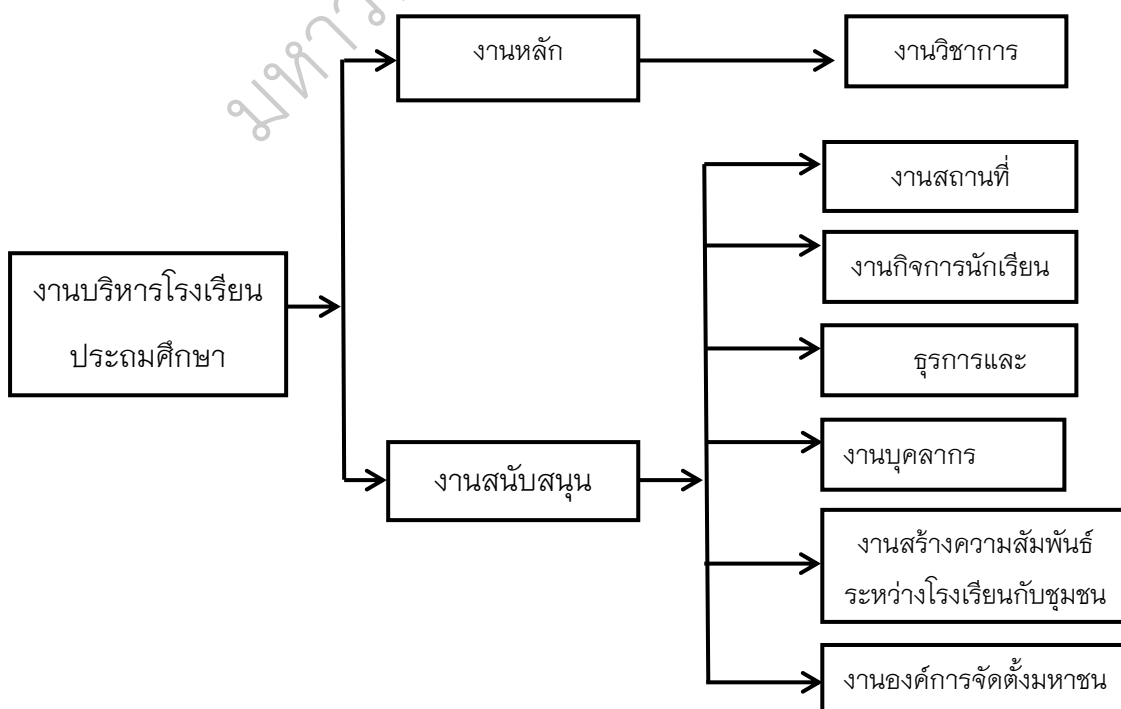
หลักสูตรชั้นประถมศึกษาประกอบด้วย 8 วิชาเรียนดังนี้ ภาษาลาว คณิตศาสตร์ โลกรอบตัวเรา หัตถกรรม พลศึกษา ศิลปศึกษา ศิลปกรรม และศิลปะดนตรี

ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็น 7 งานคือ (กรมจัดตั้งและพนักงาน
กระทรวงศึกษาธิการ สป.ป.ลาว, 2539ก หน้า 14-15)

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคลากร
3. การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน
4. การบริหารงานธุรการและการเงิน
5. การบริหารอาคารสถานที่
6. การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน
7. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์การจัดตั้งมหาชน

งานทั้ง 7 งานนี้สามารถแบ่งงานได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ งานหลักและงาน
สนับสนุนทั้ง 2 ประเภทมีความสัมพันธ์กัน สำหรับงานหลักเป็นงานที่ดำเนินเพื่อให้นักเรียน
บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยตรงคืองานวิชาการ ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นงาน
สนับสนุน จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานหลักให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่
งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่
งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
องค์การมหาชน ดังแผนภาพ 2

ขอบข่ายของงานบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาของ ส.ป.ป.ลาว

ภาพที่ 2 ขอบข่ายของงานบริหารงานโรงเรียนประถม
ศึกษาของ ส.ป.ป.ลาว

รายละเอียดของการบริหารงานในแต่ละด้านมีดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การนำหลักสูตรไปใช้การจัดการเรียน การสอน การทำวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการสอน การวัดผลและประเมินผล การบริหารงานห้องสมุด การนิเทศการศึกษา การวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงานและการฝึกอบรมวิชาการ

2. การบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย การจัดสำนักงานที่ทำงาน ห้องพักรักษาพยาบาลห้องประชุม และอื่นๆ พร้อมการดูแลรักษา ปรับปรุงอาคารเรียน สนามกีฬาให้อยู่ในสภาพที่ดี

3. การกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน การจัดทำบัญชีนักเรียนและการมาเรียน การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ การจัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดทำงาน และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา งานเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียน งานที่โรงเรียน จัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียน บริการแนะแนว เป็นต้น

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน ประกอบด้วย การบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนการควบคุมดูแลเอกสารและหลักฐานต่างๆ การบัญชีการเงินการคลังและบัญชีวัสดุอุปกรณ์และพาหนะอื่นๆ

5. การบริหารงานบุคลากร ประกอบด้วย การวางแผนความต้องการการเตรียมบุคลากรและการนิเทศ การพัฒนาและการฝึกอบรม ปฏิบัติการยกย่อง การโยกย้าย การเลื่อนชั้น เลื่อนขั้น และวินัย

6. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การให้ความร่วมมือกับชุมชน ให้ความรู้ความคิดเห็น การแนะนำกิจกรรมต่างๆ ให้สมาชิกของชุมชน ให้บุคลากรแก่ชุมชน ให้ยืมอุปกรณ์เพื่อใช้ในการงานของชุมชน ให้ยืมสถานที่ ให้บริการต่างๆ แก่ชุมชนทุกเพศ ทุกวัยและทุกระดับ นอกจากนั้นยังมีการรับความช่วยเหลือจากชุมชน โดยให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน โดยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ใช้ชุมชนเป็นที่ฝึกปฏิบัติงานของนักเรียน และใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการสอนวิชาชีพระหว่างๆ ให้แก่นักเรียน

7. การบริหารงานองค์การจัดตั้งมหาชน ประกอบด้วย องค์การจัดตั้งมหาชนต่างๆ เช่น องค์การจัดตั้งเยาวชนลาว องค์การจัดตั้งสหพันธ์แม่หญิงลาว องค์การจัดตั้งชาวหนุ่มประชาชนปฏิวัติลาว องค์การจัดตั้งสหพันธ์กรรมบาลลาว โดยมีการเคลื่อนไหวสร้างขบวนการต่างๆ และการขยายสมาชิกขององค์การ เป็นต้น

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานในโรงเรียนทั้งหมด 7 หน้าที่พอสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์และวางแผนงานของโรงเรียน ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศอย่างมีระบบจัดหาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ ประเมินผลการเรียนการสอน ส่งเสริมและรู้ंनाเอา เทคนิควิทยาการอันใหม่มาใช้ ส่งเสริมและมีแผนการเพื่อพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาการ

2. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำในเรื่องอาคารสถานที่ ผู้บริหารทำหน้าที่ในการของบประมาณในการก่อสร้าง จัดให้มีแผนผังบริเวณโรงเรียนและห้องเรียน ให้บริการแก่ชุมชนใช้อาคารสถานที่จัดให้มีการซ่อมบำรุงอาคาร ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

3. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำการปฏิบัติกิจการนักเรียน ผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผนงานการจัดกิจกรรมนักเรียน แบ่งสายงานที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน จัดหาแหล่งเงินทุนในการจัดกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่างๆ

4. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำการปฏิบัติงานธุรการและการเงิน ผู้บริหารพิจารณาประเมิน ความสำคัญของโครงการร่วมกับครู จัดหาเครื่องมือและจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานตรวจตราและตัดสินใจในการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือจัดสร้างโครงการต่อเนื่อง

5. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำการบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารเป็นผู้จัดสร้างการคุ้มครองบุคลากรให้เป็นระบบ ปฐมนิเทศการปฏิบัติงานและกฎระเบียบของโรงเรียน ส่งเสริมและจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะตามลักษณะของงาน

6. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำการปฏิบัติงานการร่วมมือระหว่างโรงเรียน

กับชุมชน ผู้บริหารต้องศึกษาหาข้อมูลจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เลือคนบุคลากรในชุมชนเข้ามาใกล้ชิดกับโรงเรียนเพื่อต้องการช่วยเหลือสนับสนุน และมีวิธีการให้โรงเรียนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นให้มากที่สุด

7. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำการปฏิบัติงานองค์การจัดตั้งมหาชน

ผู้บริหารเป็นตัวแทนของพรรคและรัฐบาลเพื่อขึ้นนำประสานงานองค์การจัดตั้งมหาชน สร้างเงื่อนไขและอำนวยความสะดวกให้ทุกด้าน แบ่งความรับผิดชอบให้แก่ละองค์การ

ตั้งนั้นจึงสรุปได้ว่า หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยทั่วไปแล้วมีด้วยกัน 7 ประการ

คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานองค์การจัดตั้งมหาชน การกิจกรรมนักเรียน การบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งในบรรดาหน้าที่ที่กล่าวมานั้น หน้าที่ในการบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนหน้าที่อื่นๆ ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานวิชาการ มีประสิทธิผลสูง นอกจากหน้าที่ดังกล่าวนี้แล้ว ผู้บริหารยังมีหน้าที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกให้ศึกษานิเทศชนเมืองและชั้นแขวง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนของตนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกด้วย

สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเมืองโกสอนพมวิหาน

แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ก่อนที่ประเทศลาวจะเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ในปี พ.ศ.2436 ยังไม่มีโรงเรียน การศึกษาเกิดขึ้นที่ครอบครัวที่วัดพุทธศาสนา และการศึกษาในราชสำนัก ซึ่งส่วนใหญ่วัดเป็นโรงเรียนมีพระสงฆ์เป็นครูผู้สอนนอกเหนือจากการสืบทอดพุทธศาสนา วัดตามหมู่บ้านต่างๆ จึงเป็นแหล่งเผยแพร่ศาสนา และให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งการอ่าน การเขียน เลขคณิต การปั้น แกะสลักและแพทย์แผนโบราณ ส่วนในชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ ที่ไม่นับถือพุทธศาสนาจะไม่มีการเรียนแบบปกติแต่อย่างใด

หลังจากสถาปนาเป็น ส.ป.ป.ลาว ในปี พ.ศ.2518 การศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประถมศึกษา รัฐบาลได้เน้นการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นพิเศษ โดยคาดหมายว่า จะจัดการประถมศึกษาให้ครบทุกหมู่บ้าน โดยการกำหนดให้การประถมศึกษา (ป.1-ป.5) เป็นการศึกษาภาคบังคับ ใน 15 ปี ที่ผ่านมามีจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว โดยเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 4 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าอัตราเพิ่มของประชากร คือ ประมาณร้อยละ 2.9 ยุทธศาสตร์นี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น นักเรียนเข้าเรียนเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 103 ในปี พ.ศ.2530-2531 อัตราการเข้าชั้นสูง มีโรงเรียนประถมไม่สมบูรณ์ ที่เปิดสอน ป.1-3 เกิดขึ้นจำนวนมาก ในขณะที่สิ่งที่คาดว่าจะให้นักเรียนจบชั้น ป.5 ภายใน 5 ปี ก็กลายเป็นการใช้เวลาถึง 7-8 ปี ซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด ทำให้เกิดการเรียนซ้ำชั้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการสอน วัสดุการศึกษา และการใช้ภาษาลาวสอนชนเผ่า (กระทรวงศึกษาธิการ สปป.ลาว, 2000 หน้า 35)

เฉพาะการบริหารการศึกษาห้องการศึกษาธิการ และกีฬา เมืองไกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเทียบกับหน่วยงานการศึกษาระดับอำเภอของระบบราชการไทย มีโรงเรียนประถม จำนวน 60 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 57 คน และครูผู้สอน จำนวน 332 คน มีนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 10,888 คน มีโรงเรียนดีเด่น จำนวน 7 โรงเรียนตัวแบบ จำนวน 15 โรงเรียน มีสถานที่ตั้งของโรงเรียนในสังกัดอยู่ในตัวเมือง จำนวน 24 โรงเรียน และนอกตัวเมือง จำนวน 36 โรงเรียน สภาพปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนี้

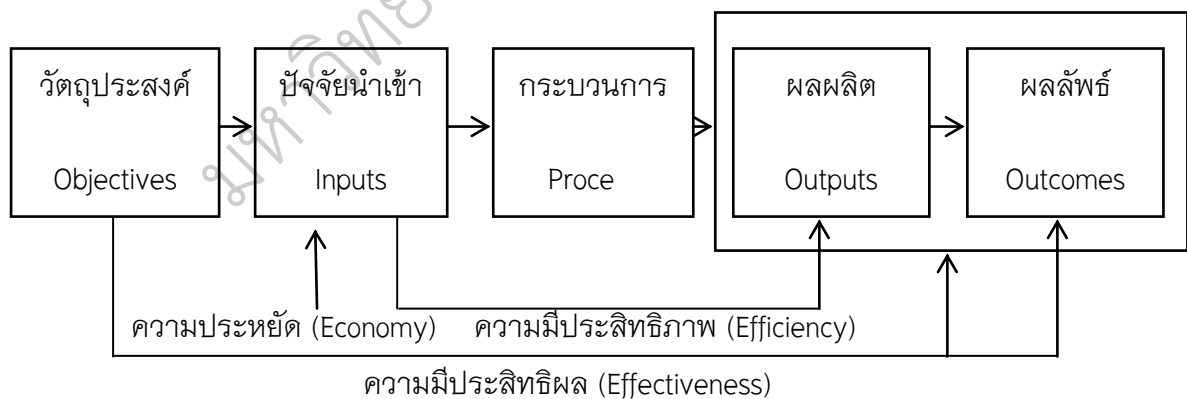
1. งานวิชาการ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ขาดประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนการสอน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อเครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน การจัดแผนการสอนไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน
2. งานบุคลากร ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ขาดแคลนอัตรากำลัง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่ได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
3. งานกิจการนักเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ นักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อน้อย
4. งานอาคารสถานที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ มีอาคารเรียน ห้องเรียนยังไม่เพียงพอ

5. งานธุรการ การเงินและพัสดุ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การใช้เงินงบประมาณยังขาดประสิทธิภาพ ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลในการวางแผนการใช้เงิน

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และองค์การมหาชน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานต้นสังกัดองค์กรท้องถิ่นและองค์กรเอกชนขาดประสิทธิภาพ (บทสรุปโครงการศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการและกีฬา เมืองโกสอน พมวิทาน, 2015, หน้า 60)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล (Effectiveness)

ในการบริหารจัดการองค์การหรือโครงการจะมีคำสำคัญ อยู่ 2 คำ คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ที่ต้องนำมาคำนึงประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานอย่างถูกวิธีเป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Inputs) กับผลผลิต (Outputs) หากสามารถทำงานได้ผลผลิตมากในขณะที่ใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยกว่าหรือเท่ากัน ก็หมายความว่าการทำงานนั้นมีประสิทธิภาพหรือกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ใช้ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรน้อยกว่าถือได้ว่าทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนคำว่าประสิทธิผลนั้น เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดดังภาพ

ภาพประกอบ 3 แสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ
ที่มา: ปรับปรุงจากวีระยุทธ ชาตะกาญจน์.(2552). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหาร
การศึกษามืออาชีพ.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิภาพ (Efficiency) : เป็นการเปรียบเทียบระหว่าง ปัจจัยนำเข้า (input) กับผลผลิต (Output)

ประสิทธิผล (Effectiveness) : เป็นการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ (Objectives) กับผลลัพธ์ (Outcomes) ของโครงการ

ผลผลิต (Output) : ผลงานหรือบริการที่องค์การจัดทำขึ้น

ผลลัพธ์ (Outcomes) : ผลกระทบกับผลผลิตหรือผลที่ทำให้ผลผลิตเกิดการเปลี่ยนแปลง

จึงสรุปได้ว่าเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าการบริหารของหน่วยงานหรือองค์การจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ก็คือประสิทธิผลนั่นเอง

1. ความหมายของประสิทธิผล

ความหมายและขอบข่ายของประสิทธิผลมีผู้ให้คำนิยามของประสิทธิผล (Effectiveness) ไว้หลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การและมุมมองของนักวิชาการ แต่ส่วนมากแล้ว “จะมุ่งผลสำเร็จของงานหรือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ ดังนี้

Hoy & Miskel (อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นที, 2551, หน้า 204) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การหมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ธเนศ มโนชนธ์ (2551, หน้า 79) ได้สรุปความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง การทำงานที่มุ่งให้เกิดผลตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้

หนูพร สุภาชาติ (2553, หน้า 38) ได้สรุปประสิทธิผลหมายถึง ผลของการปฏิบัติงานที่สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายขององค์การและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ รวมถึงความพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

สิริกมล นาเมืองรักษ์ (2554, หน้า 54) ได้สรุปความหมายประสิทธิผล หมายถึงการประเมินความสำเร็จจาก 2 ส่วนใหญ่คือความพึงพอใจของผู้รับบริการที่ได้รับจากโครงการหรือนโยบายและการที่นโยบายหรือโครงการนั้นบรรลุผลความสำเร็จตามที่วัตถุประสงค์ได้ตั้งไว้

สุภัทรพันธ์ พัฒนกุล (2554, หน้า 109) ความหมายของประสิทธิผล สามารถพัฒนาได้ 2 ระดับดังนี้

1. ประสิทธิภาพและระดับบุคคลคือลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานใดๆ แล้วประสบผลสำเร็จทำให้เกิดผลตรงและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพเช่นความถูกต้องความมีคุณค่าความเหมาะสมตรงกับ ความหวังและความถูกต้องการของหมู่คณะ

2. ประสิทธิภาพระดับองค์การคือเน้นผลงานขององค์การประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้ การผลิต (Production) การผลิตผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตรงถึงความต้องการขององค์การประสิทธิภาพ (Efficiency) อัตราส่วนระหว่างปัจจัยทรัพยากร (Inputs) ที่ใช้กับผลผลิต (Outputs) มีความเหมาะสมในลักษณะที่ใช้ทรัพยากรได้คุ้มค่าความพึงพอใจ (Satisfaction) ผลดำเนินงานขององค์การนำมาซึ่งความสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของสมาชิกในองค์การการปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) องค์การที่กลไกที่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในและภายนอกองค์การและการพัฒนา (Development) องค์การสามารถเพิ่มพูนศักยภาพ (Potential) และวิสัยความสามารถ (Capacity) ขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

จำลอง โคตรพัฒน์ (2555, หน้า 29) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จขององค์การในฐานะเป็นระบบหนึ่งของสังคม ในการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรและแนวทางที่มีอยู่ทำให้ผู้บริการเกิดความพึงพอใจและสมาชิกขององค์การสามารถปรับตัวและพัฒนาองค์การให้ดำรงอยู่ต่อไปได้

สรุปจากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยสรุปนิยามของประสิทธิผล สำหรับงานวิจัยนี้ว่าประสิทธิผลหมายถึง ความสำเร็จหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ล่วงหน้านั่นเองโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

Hoy and Miskel (2008, pp. 291–323,465) กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนว่าอาจพิจารณาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีการจัดสรรและใช้ทรัพยากรการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีทัศนคติ

ทางบวกและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กดดันจากทั้งภายนอกและภายในรวมทั้งสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้

นิพนธ์ วรรณเวช (2548, หน้า 16) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของผลผลิต (Output) หรือผลผลิต (Productivity) และประสิทธิผลขององค์การจะเป็นตัวชี้วัดว่าองค์การนั้นๆ สามารถปฏิบัติการกิจได้ดีเพียงใด ซึ่งถ้าหากปราศจากการประเมินประสิทธิผลขององค์การแล้ว จะไม่มีทางทราบได้เลยว่าการปฏิบัติการขององค์การเป็นอย่างไร โดยทั่วไปแล้วการประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างความคาดหวัง และผลการปฏิบัติหากมีความแตกต่างน้อยก็จะมีประสิทธิผลมาก และหากมีความแตกต่างมากก็มีประสิทธิผลน้อย หรืออาจเป็นการวัดเพื่อดูความสอดคล้องกันระหว่างผลผลิต (Output) กับเป้าหมายที่ระบุไว้

ศิริพร วัชรียา (2553, หน้า 46) ประสิทธิภาพขององค์กรต้องคำนึงถึงความสามารถและวิธีการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จด้วย ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงาน การที่องค์กรสามารถดำเนินการให้ได้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

อมรรัตน์ บุตรเจริญ (2555, หน้า 7) คำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) กับคำว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นคำที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง จนบางครั้งทำให้เกิดความสับสนและใช้คำผิดความหมาย จึงได้เสนอความหมายของคำทั้งสองเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจอย่างถูกต้อง ดังนี้ “ประสิทธิภาพ ” หมายถึง การปฏิบัติที่ทำให้เกิดปริมาณและคุณภาพสูงสุด ทั้งนี้เพราะแต่ละกิจกรรมหรือกิจการจะมีซึ่งการปฏิบัติที่บรรลุถึงวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายสังค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ก็คือการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลนั่นเอง ส่วนคำว่าต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ “ประสิทธิภาพ” สำหรับการปฏิบัติการณ์ด้วย เนื่องจากทรัพยากรที่มีจำกัดผู้ปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จได้จะต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุป ความมีประสิทธิภาพพิจารณาได้จากการวิเคราะห์การประเมินถึงสิ่งที่ได้คาดหวัง เป้าหมายหรือผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้หรือบรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

3. วิธีการประเมินประสิทธิผลขององค์กร

ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยทั่วไปนักวิชาการได้พยายามหาวิธีประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยแยกเป็นแนวทางใหญ่ 3 แนวทางคือ

(สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล, 2554, หน้า 118-119)

1. การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่เป้าหมาย (Goal Model of Organization Effectiveness) เป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่หรือกล่าวได้ว่าใช้เป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์แนวคิดนี้ยังมีข้อบกพร่องหลายประการเช่นถ้าองค์การมีหลายเป้าหมายก็จะทำให้จัดยากว่าเป้าหมายใดได้รับความสำคัญมากกว่าเป้าหมายอื่นมากนักเพียงใด

2. การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่ระบบทรัพยากร (The System Resource Model Of Organization Effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การ ในการแสวงหาประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ แนวความคิดนี้ ประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยเปรียบเทียบระหว่างองค์การในรูปของการแข่งขันขององค์การใดได้รับทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมมากกว่า องค์การนั้นก็จะมีประสิทธิภาพมากกว่า

3. การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดการประเมินผลได้แก่

3.1 วิธีการวัดผลสำเร็จตามเป้าหมาย (The Goal Attainment Approach) มีหลักการว่าองค์การทุกองค์การมีจุดมุ่งหมายตั้งนั้นการวัดจุดมุ่งหมายจึงเป็นแนวทางสำหรับการวัดประสิทธิผลมากที่สุด

3.2 วิธีการวัดประสิทธิผลเชิงระบบวิธีนี้มีแนวคิดว่าองค์การประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ การพิจารณาเชิงระบบที่สมบูรณ์ต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 วิธีการบริหารประสิทธิผลโดยอาศัยกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมเฉพาะส่วน (The Strategic Constituencies Approach) โดยองค์การที่สามารถตอบสนองความต้องการของส่วนต่างๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมและสามารถอยู่รอดได้โดยอาศัยการสนับสนุนจากส่วนต่างๆ เหล่านี้

3.4 วิธีการแข่งขันคุณค่า (The Competing Values Approach) เป็นการถือเอาคุณค่าความนิยมเป็นศูนย์กลางการประเมินโดยมีข้อสมมุติฐานว่าคุณค่าที่ผู้ประเมินจะใช้วัดนั้นจะสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันกับสิ่งที่ผู้ประเมินต้องการจะประเมินเสมอสำหรับเกณฑ์การวัดประสิทธิผลขององค์การมีดังนี้

3.4.1 เกณฑ์การวัดประสิทธิผลในระยะสั้นคือผลผลิต

(Production) มุ่งวัดที่ผลผลิตเบื้องต้นขององค์การประสิทธิภาพ (Efficiency) วัดการใช้ทรัพยากรที่ขาดแคลนขององค์การและความพึงพอใจ (Satisfaction)

3.4.2 เกณฑ์การวัดประสิทธิผลในระยะปานกลางคือการปรับตัว

(Adaptiveness) จัดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ การพัฒนาวัฒนธรรมผูกพันขององค์การที่มีต่อการขยายสมรรถนะและศักยภาพสำหรับการเจริญเติบโต

3.4.3 เกณฑ์การวัดประสิทธิผลในระยะยาวคือการอยู่รอด

จัดความสามารถในการอยู่รอดและการคงไว้ซึ่งวิธีการสร้างความสมดุลที่เหมาะสม

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536, อ้างถึงใน อมรรัตน์ บุตรเจริญ, 2555, หน้า 7)

ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัด/ประเมินประสิทธิผลไว้ 2 แนวทางคือ

1. การวัด/ประเมินประสิทธิผลจากกรอบของหน่วยงานโดยเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนงานเท่านั้นแต่ไม่ได้ก้าวล่วงไปถึงการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

2. การวัด/ประเมินประสิทธิผลในแง่การตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการโดยพิจารณาในแง่เชิงปริมาณคุณภาพความรวดเร็วตลอดจนการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีของผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้วย

สรุป กรอบแนวคิด เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm) ทางการบริหาร จากที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นการบริหารที่มุ่งความมีประสิทธิภาพของผลผลิตเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นการบริหารที่มุ่งความมีประสิทธิภาพทั้งระบบซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

บริบทโรงเรียนประถมศึกษา เมืองโกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. ข้อมูลทั่วไป

เมืองโกสอนพมวิหาน เดิมชื่อเมืองคันทะบูลี ได้เปลี่ยนชื่อเมืองตามประธานประเทศ ในวันที่ 13 ธันวาคม 2548 ซึ่งตรงกับวันคล้ายเกิดของประธานโกสอนพมวิหาน

ครบรอบ 85 ปี เป็นเมืองที่เป็นที่ตั้งของศูนย์กลางส่วนการปกครองของ แขวงสะหวัน
 นะเขต ซึ่งเป็นแขวงที่ใหญ่ที่สุดของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมี
 สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สำคัญคือ มหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต วิทยาลัยครู
 สหวันนะเขต วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสถาบันการศึกษาด้านอื่นๆ อีกมากมาย
 เพราะเป็นศูนย์กลางของการค้าและขนส่งที่ผ่านไปยังประเทศเวียดนาม

เมืองไกสอนพมวิหาน แบ่งเขตปกครองออกเป็น 67 หมู่บ้าน มี 13 กลุ่มบ้าน
 เป็นเขตเทศบาล มี 16 กลุ่มบ้าน 31 บ้าน เขตนอกเทศบาล มี 7 กลุ่มบ้าน 36 บ้าน
 มีพลเมือง 123,615 คน

2. ข้อมูลโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการและกีฬา
 เมืองไกสอนพมวิหาน มีทั้งหมด จำนวน 60 แห่ง มีรายละเอียด ดังนี้ (แผนปฏิบัติงาน
 สำนักงานศึกษาธิการและกีฬา เมืองไกสอน พมวิหาน, 2557, หน้า 30)

ตาราง 1 จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
 และกีฬาเมืองไกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย
 ประชาชนลาว

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร			จำนวนครูผู้สอน		รวม
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
1	จอมแก้ว	-	1	1	-	6	6
2	หัวเมืองใต้	-	1	1	1	4	5
3	หัวเมืองเหนือ	-	1	1	-	5	5
4	นาแก	-	1	1	-	3	3
5	ท่าอุดม	-	1	1	-	2	2
6	สุนันทา	-	1	1	1	14	15
7	โพนสว่างใต้	-	1	1	-	12	12
8	โพไซ	1	-	1	-	5	5
9	โพนสว่างเหนือ	-	1	1	2	12	14
10	หนองฝือ	-	1	1	1	4	5

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร			จำนวนครูผู้สอน		รวม
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
11	สาธิตวิทยาลัยครู	-	1	1	-	10	10
12	หนองเติน	-	1	1	-	8	8
13	ไชยะพุม	-	1	1	-	5	5
14	สามัคคี	-	1	1	1	12	13
15	โนนสะอาด	1	-	1	-	6	6
16	สะพานไผ่	1	-	1	-	4	4
17	ท่าแฮ่	-	1	1	-	7	7
18	โพนสะพาน	-	1	1	1	14	15
19	โนนหินแฮ่	-	1	1	2	10	12
20	โพนทราย	-	1	1	-	5	5
21	นาแซ้ง	1	-	1	2	5	7
22	สอนไผ่	-	1	1	-	5	5
23	ดอนแซ้ง	-	1	1	-	5	5
24	ท่าชะโน	-	1	1	-	5	5
25	ปากบ่อ	-	-	-	-	2	2
26	น้ำบ่อ	-	1	1	-	4	4
27	บึงทะเล	1	-	1	1	3	4
28	ท่าหัวช้าง	1	-	1	-	2	2
29	เขากาด	1	-	1	1	5	6
30	ดงบัง	1	-	1	-	4	4
31	นาเตย	1	-	1	-	5	5
32	หมอเมือง	1	-	1	-	1	1
33	ต้นผึ้ง	1	-	1	2	1	3
34	เหล่างาม	1	-	1	2	-	2
35	หนองไก่อม	-	1	1	-	5	5

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร			จำนวนครูผู้สอน		รวม
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	
36	นาจะหลือ	-	1	1	-	2	2
37	ยางโพธิ์	1	-	1	2	3	5
38	ดงคำควน	-	1	1	-	2	2
39	โพนสิม	1	-	1	-	14	14
40	ซ่ง	-	1	1	-	5	5
41	นากอย	1	-	1	4	1	5
42	ทาดอิ่งฮั่ง	1	-	1	-	5	5
43	ดงนาคำ	1	-	1	-	5	5
44	สมสะอาด	1	-	1	-	5	5
45	ชอกเหนือ	-	1	1	1	10	11
46	ชอกใต้	1	-	1	2	3	5
47	โพนสำราญ	1	-	1	-	1	1
48	ห้วย	1	-	1	6	3	9
49	ดงคำหลวง	1	-	1	1	1	2
50	แก่งหินสูง	1	-	1	1	1	2
51	ยางสูง	-	1	1	-	3	3
52	นาโพ (ชอก)	1	-	1	-	4	4
53	ชอกวาง	1	-	1	3	-	4
54	บึงวะ	1	-	1	2	4	6
55	ผักชะ	1	-	1	3	4	7
56	มูนโนนอุดม	-	-	-	1	-	1
57	ห้วยไผ่	-	-	-	2	-	2
58	ส้มป่อย	1	-	1	1	1	2
59	นาโพ (ส้มป่อย)	1	-	1	-	4	4
60	มูนสง	1	-	1	-	2	2
รวม		31	26	57	47	285	332

ตาราง 2 ขนาดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการและกีฬาเมืองโกสอน
พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขนาดโรงเรียนประถมศึกษา		
โรงเรียนขนาดใหญ่	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดเล็ก
1. สุนันทา	1. จอมแก้ว	1. นาแก
2. โพนสว่างใต้	2. หัวเมืองใต้	2. ท่าอุดม
3. สามัคคี	3. หัวเมืองเหนือ	3. โพไซ
4. โพนสะหวัน	4. โพนสะหว่างเหนือ	4. สะหนามไซ
5. โนนหินแฮ่	5. นหนองฝือ	5. โพนทราย
6. โพนลิม	6. สาธิตวิทยาลัยครู	6. ท่าชะโน
	7. นหนองเต็น	7. ปากบ่อ
	8. ไชยะพุม	8. น้ำบ่อ
	9. โนนสะหวาด	9. บึงทะเล
	10. ท่าแฮ่	10. ท่าหัวช้าง
	11. นาเซ็ง	11. ดงบัง
	12. สอนไซ	12. หมอเมือง
	13. ดอนเซ็ง	13. เหล่างาม
	14. เขากาด	14. นหนองโก่ม
	15. นาเตย	15. นาจะหลัด
	16. ต้นผึ้ง	16. ยางโพสี
	17. ทาดอิงฮ้าง	17. ดงดำควน
	18. สมนะอาด	18. ช่ง
	19. ซอกเหนือ	19. นากอย
	20. ซอกใต้	20. ดงนาคำ
	21. หัวย	21. โพนสำราญ
	22. นาโพ (ซอก)	22. ดงคำหลวง
	23. ซอกวาง	23. แก้งหินสูง
	24. บึงวะ	24. ยางสูง
	25. ผักชะ	25. มูนโนนอุดม
		26. หัวยไผ่
		27. สัมปอย
		28. นาโพ (สัมปอย)
		29. มูนสง

ตาราง 3 ที่ตั้งสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการและกีฬา
เมืองโกสอน พมวิทาน แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สถานที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษา	
โรงเรียนในตัวเมือง	โรงเรียนนอกตัวเมือง
1. สุนันทา	1. โพนลิม
2. โพนสว่างใต้	2. เขากาด
3. โพนสะหว่างเหนือ	3. นาเตย
4. สามัคคี	4. ต้นผึ้ง
5. โพนสะหวัน	5. ทาดอชิงฮ้าง
6. โนนหินแฮ	6. สมสะอาด
7. จอมแก้ว	7. ซอกเหนือ
8. หัวเมืองใต้	8. ซอกใต้
9. หัวเมืองเหนือ	9. หัวย
10. หนองฝื่อ	10. นาโพ (ซอก)
11. สาธิตวิทยาลักษณ์ครู	11. ซอกวาง
12. หนองเดิน	12. ผักชะ
13. ไชยะพุม	13. ท่าชะโน
14. โนนสะหวาด	14. ปากบ่อ
15. ท่าแฮ	15. น้ำบ่อ
16. นาเซ็ง	16. บึงทะเล
17. สอนไซ	17. ท่าหัวช้าง
18. ดอนเซ็ง	18. ดงบัง
19. บึงวะ	19. หมอเมือง
20. นาแก	20. เหล่างาม
21. ท่าอุดม	21. หนองโก่ม
22. โพไซ	22. นาจะหลัด
23. สะหนามไซ	23. ยางโพสี
24. โพนทราย	24. ดงดำดวน
25. โพนสำราญ	25. ช่ง

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษา	
โรงเรียนในตัวเมือง	โรงเรียนนอกตัวเมือง
26. มูนโนนอุดม	26. นากอย
27. มูนสง	27. ดงนาคำ
	28. ห้วยไผ่
	29. สัมป่อย
	30. นาโพ (สัมป่อย)
	31. ดงคำหลวง
	32. แก้งหินสูง
	33. ยางสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เกศตา เหลืองสดีใจชื่น (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพสูงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยกำหนดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์ความสำเร็จให้คำนึงถึงทรัพยากรของโรงเรียน และการสนับสนุนของชุมชนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ แรงงานกับการพัฒนาโรงเรียน การสร้างทางเลือกใช้เทคนิคการระดมสมองคำนึงความสอดคล้องระหว่างปัญหาของจุดประสงค์และศักยภาพของโรงเรียน การวิเคราะห์ทางเลือกต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านทรัพยากรและงบประมาณที่นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อกระบวนการวางแผน การวางแผนเป็นหัวใจหลักที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใส่ใจและให้ความสำคัญ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำโรงเรียนในการปรับปรุงสภาพพื้นฐาน กระบวนการดำเนินงาน และการวางแผนทางการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ

สมพงศ์ เพ็งดี. (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับ

ปัญหาการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
มีดังนี้ คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการควรมีการดำเนินงานโดยการจัดการเรียนการสอน
แบบคละชั้น โรงเรียนเชิญวิทยากรภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความรู้ในวิชาต่างๆ มาเป็นครูช่วย
สอน สร้างเครือข่ายพันธมิตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
2) ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีแนวทางในการบริหารงานโดยจัดสรรงบประมาณ
ที่สอดคล้องกับสภาพจริงของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ระดมทุนเพื่อสนับสนุน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ควรมีครูธุรการประจำโรงเรียน ระดมทรัพยากรสื่อ วัสดุ
อุปกรณ์ให้กับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3) ด้านการบริหารงานบุคลากร ควรมีแนวทาง
ในการบริหารงานโดยสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก
พิจารณาความดีความชอบควรแยกพิจารณาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สนับสนุนให้บุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพัฒนาตนเอง และ 4) ด้านการบริหาร
ทั่วไป ควรมีแนวทางในการบริหารงานโดยประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
ประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียน

เกียรติศักดิ์ วงศ์รักไทย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การนำ
นโยบายโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กไปปฏิบัติ ศึกษากรณีโรงเรียนบ้าน
ปางสากลุ่มโรงเรียน เวียงสา 3 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาน่านเขต 1 พบว่า ด้านผลของการ
ดำเนินงานและปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กไป
ปฏิบัติประสบความสำเร็จ ปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียน
ขนาดเล็กไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ คือ การมีงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน
เข้ามามีส่วนร่วม มีบุคลากรที่เพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่พร้อมได้รับการ
สนับสนุนจากบุคลากรในหน่วยงานและส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทรงยศ แก้วมงคล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

พบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียนดังกล่าว อยู่ในระดับมาก
 2) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผล
 การบริหารวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติต่อ
 การเรียนไม่มีอิทธิพล 3) ปัจจัยระดับครู พบว่า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน
 คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงาน
 วิชาการรายห้องเรียน แต่วุฒิการศึกษาของครู มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์
 การถดถอยของพฤติกรรมการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยระดับ
 ผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ และ
 ด้านพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหาร
 วิชาการรายโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสบการณ์การบริหาร
 และการฝึกอบรมทางการบริหารไม่มีอิทธิพล และ 5) จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้
 เสนอโมเดลการวิเคราะห์หุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
 วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะบาง
 ประการสำหรับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยในอนาคต

เดชดำรง ตูระซอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์การ
 บริหารงานกับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียน
 ประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีความคิดเห็น
 ต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียน
 ที่มีขนาดแตกต่างกัน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการ
 บริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และนักเรียนในโรงเรียนที่มี
 ขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพ
 การบริหารวิชาการ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวาทินี สลีอ่อน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหาร
 การศึกษาของโรงเรียนสองภาษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและ
 ครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสองภาษาเอกชนใน
 ภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการ
 ประเมินผลงาน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการกระตุ้นใจ
 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จิณห์พัฏฐ เงามฉาย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลโรงเรียน
 ประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2 แกลงบุรีพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
 เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน
 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนา
 นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนสูง และประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2 แกลงบุรีพา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม
 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เยาวดี จุฑาพรรณนาชาติ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการ
 บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า
 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านคือ ด้านความสามารถในการยืดหยุ่น ด้าน
 ความสามารถในการปรับตัว ด้านปริมาณ คุณภาพของการผลิตและด้านประสิทธิผล
 เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง
 ขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิบูลย์ วัฒนศฤงฆาร. (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการ
 บริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในเขตอำเภอบางคล้า สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติ
 บุคคลในเขตอำเภอบางคล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ใน
 ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ปัญหาด้านบริหาร
 วิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคลและเปรียบเทียบ
 ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในเขตอำเภอบางคล้า
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา
 กับครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่รับ .05

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียน
 ที่มีประสิทธิผล พบว่า รูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 8 องค์ประกอบ
 คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ การประกันคุณภาพ
 การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์
 และวัตถุประสงค์ร่วมกัน เน้นการเรียนการสอน การสอนที่มีวัตถุประสงค์ และมีความ
 คาดหวังต่อนักเรียนสูง ซึ่งมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ฉันทชัย พรมณูญา (2551 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียน
 สู่การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารโรงเรียนสู่
 การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โดยรวมสามารถดำเนินการได้อยู่ใน
 ระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านสามารถดำเนินการได้อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผล
 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนสู่การพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้
 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ตามขนาด
 ของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ในภาพรวมไม่
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ การจูงใจเพื่อสร้างสรรค์ ส่วน
 ด้านที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการ
 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการบริหารโรงเรียนสู่ การ
 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ทุกด้าน

มาหามัตรุชี ยีการอบา. (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงาน
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 พบว่า โดยรวม
 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัญหาในด้านงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูง
 ที่สุด รองลงมาคือด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล ส่วนด้านงานบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ย
 ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 จำแนกตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามขนาด
 ของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษา
 ที่มีขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลาง
 ค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่.

ภัทริยา จารรงค์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการ
 บริหารโรงเรียนเอกชนสามัญระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนราธิวาส พบว่า ตาม
 ทัศนะของผู้บริหารและครูโดยภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ตามทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนสามัญระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน 2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนสามัญระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะในการจัดการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสามัญ ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ ควรจัดฝึกอบรม ด้านวิชาการเพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูใน โรงเรียนเอกชนสามัญอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่เสมอ แนะนำการจัดการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร และนาเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนและดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีระดับการปฏิบัติกระบวนการบริหารทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติกระบวนการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการจัดงบประมาณ ด้านการจัดทีมงาน ด้านการประสานงาน และผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความสัมพันธ์สูงและมีความทิศทางความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

ปนิดา ปันดอน (2553, หน้า 45) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการโรงเรียนแม่ต๋นวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านวิชาการ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปี ติดตามผลการดำเนินงาน ในลักษณะการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแผนการปฏิบัติการประจำปี ให้คำแนะนำในการจัดการเรียนรู้ในสาระภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้เด็กในพื้นที่บริการได้รับการศึกษาโดยการประชาสัมพันธ์รณรงค์แก่ผู้ปกครอง

จัดหางบประมาณสนับสนุนการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ให้คำแนะนำการศึกษาต่อแก่ผู้เรียน

พิมพ์พรณ สุริโย (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล พบว่า พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) ด้านการตัดสินใจ (X_3) ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร (X_2)

ยุกตนันท์ หวานน้ำ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และความสัมพัทธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารลักษณะผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความเป็นมืออาชีพในการบริหาร และใช้กระบวนการบริหารที่ดี 6 รูปแบบ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ การสร้างทีมงานหรือบริหารด้วยทีมงานที่ดีดำเนินการบริหารอย่างมีระบบ บริหารจัดการและสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ดี และนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารประกอบด้วย 6 รูปแบบ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเชิงวิชาการ การสร้างทีมงานหรือบริหารด้วยทีมงานที่ดี ดำเนินการบริหารอย่างมีระบบที่ดี บริหารจัดการและ

สร้างองค์กรแห่ง การเรียนรู้ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ดี และนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหาร 3) ปัจจัยด้านครูที่มีประสิทธิภาพ และเชื่อต่อความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีชีวสังคมที่ดี และมีความเป็นมืออาชีพในด้านการสอน รวมทั้งมีการบริหารการสอนที่ดีด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอน และการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และ 4) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน และดึงผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Goodhart (2002, หน้า 62) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ความสำเร็จในโรงเรียน และประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำในการจัดการองค์กรของผู้บริหารโรงเรียนมีความมีคุณธรรม จริยธรรมของครูที่ปฏิบัติการสอน และความสามัคคีของบุคลากรในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จด้านวิชาการของโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

Scott (2003 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพขององค์กร : ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูและบรรยากาศโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน มี 6 ปัจจัยดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความเป็นมืออาชีพครู 3) ความมุ่งเน้นวิชาการ 4)บรรยากาศโรงเรียน 5) สมรรถนะครู และ 6) สมรรถนะรวมของโรงเรียน

Marcoulides, Heck, & Papanastasiou (2005 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ของนักเรียนในด้านวัฒนธรรมโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในไซปรัส ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างหลักสูตร (sociocurricular structure) และค่านิยม ความเชื่อ (values / beliefs) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (student achievement) โดยส่งผลทางอ้อมผ่านกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน (classroom processes) บรรยากาศโรงเรียน และเจตคติของนักเรียน (student attitudes) นอกจากนี้บรรยากาศโรงเรียน (schoolclimate) มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยส่งผ่านเจตคติของนักเรียน ทำนองเดียวกันกระบวนการเรียนการสอน

ในชั้นเรียน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เช่นกันโดยส่งผ่านบรรยากาศโรงเรียนและเจตคติของนักเรียน

Omolade (2007 : Abstract) ได้วิจัยศึกษาวิจัยการทดสอบระบบประสิทธิผลของโรงเรียนกับโรงเรียนประถมในประเทศไนจีเรีย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ปัจจัยดังนี้ 1) โครงสร้างของโรงเรียน 2) บรรยากาศโรงเรียน 3) สมรรถนะรวมของโรงเรียน และ 4) การปกครองภายในโรงเรียน

Cooper (2010 : Abstract) ได้ทำการวิจัยศึกษา สมรรถนะรวม พฤติกรรมการเป็นประชากรขององค์การ และประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมของรัฐในรัฐอัลบามา จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัย 1) สมรรถนะรวมขององค์การ และพฤติกรรมองค์การ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อยู่ที่ 0.59 และ 0.53 ตามลำดับ

Reeves (2010 : Abstract) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนประถมในตอนเหนือของอัลบามา พบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 9 ปัจจัยดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความเป็นมืออาชีพของครู 3) ความโดดเด่นทางวิชาการ 4) บรรยากาศองค์การ 5) สมรรถนะรวมองค์การ 6) ความไว้วางใจ 7) การมุ่งเน้นวิชาการ 8) ความคาดหวัง และ 9) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นสิ่งที่หน่วยงาน องค์การ หรือบุคคล มีความต้องการที่จะบรรลุถึงอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะบรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องพิจารณาเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าคืออะไร มากน้อยแค่ไหน เกณฑ์อะไรที่ใช้วัด วัดโดยใคร เพราะฉะนั้นการที่จะบอกว่าบรรลุประสิทธิผลหรือยังก็ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้ประเมินแต่ละคน แต่ละโรงเรียน ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายๆ คน พยายามที่จะหาเกณฑ์มาวัดความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนแต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าของใครดีกว่ากัน แต่เกณฑ์เหล่านั้นควรจะขึ้นอยู่กับการสร้างกฎ กติกา หรือเกณฑ์ที่บุคคลในโรงเรียนเห็นพ้องต้องกันหรือเป็นเกณฑ์ที่หน่วยงานมีอำนาจระดับบนเป็นผู้กำหนดและสิ่งสำคัญคือ การวัดโดยเกณฑ์เหล่านั้น ต้องสอดคล้องกับทฤษฎีที่เหมาะสม ในที่นี้คือการมองโรงเรียนในทฤษฎีระบบเปิดสำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนมักจะวัดที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในความเป็นจริงควรจะมีการวัดองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เช่น ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สิ่งหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดของการประเมิน

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ การที่ไม่สามารถวัดประสิทธิภาพของโรงเรียนได้โดยตรง
พร้อมๆ กับการวัดประสิทธิผลโรงเรียน เพราะโรงเรียนไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ลงทุน
ในทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเงินทุน อาคารสถานที่หรือการจัดจ้างครูมาทำการ
สอน การที่จะวัดประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีการวัดโดยหน่วยงานในระดับ
นโยบาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดห้อง
การศึกษาธิการและกีฬา เมืองโกสอน พมวิทาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จะได้ทราบถึง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดห้องการศึกษาธิการและกีฬา เมืองโกสอนพมวิทาน แขวงสะหวัน
นะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
จะได้นำข้อมูลที่ได้ทราบไปแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์